

Legeltetési időszak növelése húsmarháknál

A takarmányozási költségek csökkentése nagymértékben hozzájárul gazdaságunk eredményességéhez. Húsmarhatartás esetében erre az egyik ilyen lehetőség a legeltetési időszak növelése. Milyen módon tudjuk a legeltetési időszakot növelni? Adott állomány nagyság esetén vagy nagyobb területet jelölünk ki legeltetésre, vagy a legelőterületeinket intenzívebben használjuk. A területhasználathoz intenzívnál ne feledjük, hogy a húsmarhatartás gazdaságok döntő része érintett az AKGP gyepgazdálkodási célprogramjában, így az intenzív területhasználathoz (műtrágyázás, öntözés, egyes esetekben szerves trágyázás) csak korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem alkalmazható.

Kukorica tarló

A legeltetési időszak növeléséhez elengedhetetlen az előre gondolkodás, vagyis a legeltetési sorrend megtervezése, szántóterületi melléktermékek legeltetése, gyep és telepített kaszálók második növedékének legeltetése, alternatív legelők készítése. Az egyik legáltalánosabban lehetőség a kukoricatarló legeltetése. Ennek természetesen az a feltétele, hogy saját, vagy a szomszédos gazdaságok termeljenek kukoricát, s azok a legeltetett állatokkal könnyen elérhető legyenek. A kukoricatarlón található takarmány minősége és mennyisége nagymértékben függ a betakarítás technológiájától. Húsmarhatartók szempontjából kedvező a régebbi géppark, ugyanis több kukoricacsó marad a táblán, mely legértékesebb a tarlón található takarmánykomposztok között. Cél szerinti szakaszolt legeltetést folytatni, 4-5 napos szakaszok elkerítésével. Ezt legpraktikusabb módon villanypásztor segítségével megtenni. A számaradvány minőségétől és a talajállapottól függően kell a legeltetett terület nagyságát meghatározni, általában 100 m²/bőv/nap. A legelő jószág először a csómaradványt, majd a levelet, végül a szárat fogyasztja, ezért érdemes szakaszolni, hisz így újra és újra vannak táplálékértékben bővegebb napok. Miután elfogy a csó a tarlón, az állatok továbbáknak menni. Amennyiben sikerül ezt megakadályozni, egy nap koplalás után fő fognak fanyodni a kukorica leveleire és száraira. A kukoricatarló őszi legel-

tesésekor a tehének naponta mintegy 9-10 kg szárazanyagot vesznek fel (10% szem-90% levele, csóhé, szár), s ez fedezi energiaszükségletüket. Az állomány kondícióját folyamatosan figyelemmel kell kísérni, szükség esetén széna vagy zabszalma kiegészítéssel kell élni. A kondícióromlás sokkal több pénzbe kerül később, amikor nem lesz termékenyülés, mint a kiegészítő takarmányozás! A kukoricatarló legeltetését a betakarítást követően mihamarabb szükséges elkezdeni, hisz ekkor a legmagasabb a kukoricaszár táplálékértéke, ami idővel folyamatosan csökken, továbbá az

őszi mélyszántás biztonságos elvégzése érdekében sem tanácsos várakozni a legeltetéssel.

Fűfélék téli legeltetése

Nagy gyepterülettel, telepített kaszálókkal rendelkező gazdaság a líbon elszáratált fű (második növedék) legeltetésével hetekkel növelheti legeltetési időszakát. Több szempontból előnyös ha egyes szántóterületeinkre magas fűhozamú takarmányfűvet telepítünk. Igen előnyös a vetésforgó az AKGP szántóföldi célprogramjának elérése szempontjából és nagy megtérítést ad a téli legeltetés megvalósításához. Hasonló eredményeket hozhat a fűmag-nyerés érdekében telepített tábla. Annál is inkább hisz a Helyes Gazdálkodási Gyakorlat gyepterületeken nem engedélyezi a legeltetést, azonban ez nem vonatkozik a szántóterületekre. Ilyen lehet például

dűl a nádképi cserkesz, hisz jó a figyeltető képessége, erős levélzete alkalmassá teszi a téli legeltetésre (vékony bőrtűt után is legeltethető). A bundátum hagyott fű bár kevésbé jó takarmányértékű, de elegendő táplálékanyagot biztosít a vembességek második harmadában lévő, beállt ciklusú tehéneknek, növények üsűrűnek.

Kondíció figyelés

A téli legeltetés több figyelmet és munkát igényel, mint a nyári legeltetés. Folyamatosan figyelni kell az állomány kondícióját, nem szabad elfelejteni, ez az az idő-

szak, amikor nem szabad a kondícióknak romlani, s amennyiben ez bekövetkezik azonnal gondoskodni kell takarmánykiegészítésről (pl. széna vagy szalma etetés). Mivel a környezet sokkal szélsőséges (gyors hőmérséklet ingadozások, párák, csapadékos, hűvös időjárás), így az állatok táplálékanyag igénye növekszik, s a területen található takarmány minősége is sokkal hektikusabban változik (eső, fagy, szar, taposás), mint a vegetációs időszakban. Széles és esős időben komoly MF-okat (a testhőmérséklet fenntartásához elégetett energia gondolk) takaríthatunk meg kisebb erdőszegélyek, bokorcsoportok bekerítésével vagy erre a célra kialakított szőlőfókkal. Van olyan jó szélvédett, sok fával, bokorral telelt terület, esetleg holtággal, kis dombbal tűzdelt legelőszakaszok, ahonnan egész télen nem kell hajtani a jószágot, azaz ideális teleltetőhelyek. Nem szabad megfeledkezni a nyálcsó folyamatos biztosításáról, és arról sem, hogy az ivóvíz biztosítása sem olyan egyszerű, mint nyáron.

Ne legeltessük „agyont” a területet, hisz ez nemcsak kondícióromláshoz vezet, de a terület tönkretételével is járhat, nem beszélve a taposási károkról. Kedvező, ha a teleltetőhelyhez közel van, a téli legelő, vagy annak közelében ki tudunk alakítani átmeneti teleltetőhelyet (pihenőudomb, esetleg istállóhely, szélvédett rész). Ha kiegészítő takarmányozásról is tudunk gondoskodni, akkor a következő vegetációs időszakig be sem kell hajtani. A téli legeltetés hasznos dolog, sok értékes takarmányt tudunk vele megtakarítani, ám fokozott odafigyelést igényel.

Kovács Zoltán

Kukoricaszár beltartalmi értékei

Kukoricaszár	Sz. (g/kg)	NEm	NEg	1000 g szárazanyagban				Ca	P
				MFE	MFN	Ny. lén	Ny. rost		
október	427	4,92	2,57	96	31	51	315	6,8	2,8
november	532	3,99	1,70	94	32	53	343	6,4	2,0
december	570	3,43	1,18	86	30	49	348	5,0	1,5
janár-február	713	2,94	0,72	51	23	39	380	4,5	1,5